Moment istoric marcat prin semnarea Memorandului de înțelegere

Astăzi, 3 martie în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI a avut loc un eveniment dedicat, în mare parte, Zilei, prin care comemorăm, 34 de ani la rând, declanșarea evenimentelor din primăvara-vara anului 1992, și care s-a materializat printr-o Masă Rotundă tematică.

Însă, înainte de aceasta, drept o etapă premergătoare a fost consemnat un demers remarcabil prin semnificația sa – semnarea unui Memorandum de înțelegere, pentru inițierea, dezvoltarea și punerea în funcțiune a **Centrului pentru Memorie și Analiză a războiului moldo-rus din anul 1992**, cu sediul amplasat pe teritoriul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI (Chișinău, str. Gh. Asachi 21). Prin semnarea Memorandumului Părțile:

- Ministerul Afacerilor Interne, în persoana Ministrei, Daniella MISAIL-NICHITIN;
- Academia „Ștefan cel Mare”, în persoana Rectorului, Dinu OSTAVCIUC;
- Asociația „Promo-LEX”, în persoana Directorului Executiv, Ion MANOLE;
- „TVR Moldova”, în persoana Directorului, Nicolae MOCANU;
- Agenția Proprietăți Publice, în persoana Directorului General-adj, Valerian BOBU,

și-au exprimat voința comună de a coopera, în vederea consolidării conceptului vizat, fiecare, pe domeniul său de competență.

Premisele semnării acestui document au constituit rigorile timpului în care trăim, evoluțiile sociale și geo-politice iminente, care impun necesitatea consolidării mecanismelor educaționale și formative pe baza valorilor naționale, istorice, culturale și civice.

Însă, în lipsa unor platforme instituționale moderne și multifuncționale, este vitală lansarea, realizarea și implementarea unor platforme menite să sporească aspectele enunțate.

În prezent, cadrul instituțional și infrastructural existent în Republica Moldova nu oferă un spațiu integrat, permanent și dedicat în mod expres activităților de educație civică, cercetare științifică aplicată, analiză și valorificare a memoriei evenimentelor ce stau la baza edificării statului nostru.

De aceea, astăzi veteranii-combatanți, tânăra generație de viitori apărători ai ordinei de drept, dar și societatea civilă are nevoie de o platformă de educație patriotică și de memorie istorico-militară, bazată pe evenimentele care au marcat constituirea statului Republica Moldova, renașterea națională, precum și jertfa conaționalilor adusă în vederea apărării independenței și integrității noastre teritoriale.

Conflictul armat din anul 1992, cunoscut drept Războiul de pe Nistru, a reprezentat un moment crucial în istoria contemporană a Republicii Moldova în care forțele constituționale, dar mai ales angajații organelor afacerilor interne, au avut un rol determinant în apărarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a tânărului stat.

În această ordine de idei, integrarea unei asemenea platforme este cu atât mai relevantă și logică în cazul instituțiilor de stat, cu atribuții formative în domeniul ordinii publice, securității interne și transfrontaliere, precum și dezvoltării profesionale în domeniul aplicării legii – aspecte pe care le întrunește, reieșind din scopul său, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne.

„Ne aflăm astăzi într-un loc simbolic – Academia „Ștefan cel Mare” – acolo unde se formează generațiile care vor avea grijă de siguranța acestei țări. Nu întâmplător punem aici începutul unui proiect dedicat memoriei războiului din anul 1992. Pentru că viitorul unei țări se construiește acolo unde memoria devine lecție și responsabilitate. Punem rădăcinile unui proiect prin care Republica Moldova își adună memoria, își înțelege trecutul și își întărește viitorul”, a declarat ministra afacerilor interne, Daniella MISAIL-NICHITIN.

Rectorul Academiei, Dinu OSTAVCIUC, a subliniat, *„Avem printre noi oameni care au trăit direct acele momente. Sunt participanți ai războiului, care astăzi au peste 60 sau 70 de ani și care poartă în memorie experiențe ce nu se regăsesc în documentele oficiale. Tocmai de aceea, acum este timpul să le ascultăm vocea, să adunăm mărturiile lor, să preluăm documente, fotografii, obiecte, însemnări – tot ceea ce poate reda autentic atmosfera și realitatea acelor zile”.*

„Dosarele atent documentate și reprezentate în instanțele naționale și internaționale de către Asociația Promo-LEX, precum și hotărârile pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele din estul țării, depășesc dimensiunea juridică propriu-zisă. Ele constituie un valoros material istoric și factologic, contribuind la consolidarea memoriei colective, la documentarea veridică a încălcărilor drepturilor omului și la promovarea unei culturi a responsabilității și a valorilor democratice” a spus Ion MANOLE, abordând subiectul în esență.

La rândul său, Nicolae MOCANU și-a început discursul din perspectiva fiului de combatant căzut cu moarte de erou, în luptele de pe platoul din Coșnița, iar în calitatea sa de director, a menționat, *„TVR Moldova va susține, prin produse jurnalistice, documentare și dezbateri publice, promovarea activităților Centrului, contribuind la informarea corectă a cetățenilor și la stimularea unei reflecții mature asupra evenimentelor anului 1992, în spiritul valorilor democratice și al responsabilității față de memoria colectivă”.*

„În sinteză, conchidem că realizarea conceptului va facilita: deschiderea ariilor expozițional-muzeistice cu o infrastructură dedicată, dezvoltarea cadrului de analiză, expertiză și cercetare științifică în domeniu, obținerea și utilizarea necondiționată a spațiilor pentru întruniri tematice, integrarea platformei în circuitul educațional al Academiei, precum și va consolida dialogul și cooperarea dintre autoritățile publice, mediul academic, organizațiile societății civile și instituțiile media”,a generalizat moderatorul solemnității – prorectorul pentru formare și personal, Iulian CAȚ.

Partea a doua – Masa Rotundă cu genericul „Analiza încălcărilor drepturilor omului în contextul războiului din anul 1992 și a situației în regiunea transnistreană”, a fost moderată de dl Alexandru POSTICA, reprezentant Asociație Promo-LEX. În cadrul acestei reuniuni au fost puse pe rol secvențe documentare, tematice, de scurt metraj care reflectă evenimente din primăvara-vara anului 1992, referitoare la războiul pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova. Participanții, printre care și combatanți, au pus în dezbatere subiecte sensibile, ce au trezit interes studenților Academiei prezenți la eveniment, printre acestea:

- Definirea cadrului conceptual și juridic al conflictului din anul 1992, din perspectiva drepturilor omului, inclusiv, calificarea situației din regiunea transnistreană în dreptul internațional și implicațiile pentru protecția populației;
- Stabilirea direcțiilor prioritare de documentare și arhivare a încălcărilor drepturilor omului comise în contextul conflictului și post-conflictului cu accentul pe participanții la război;
- Modele și bune practici de colectare a informației de la martorii oculari și participanții activi ai conflictului;
- Dimensiunea juridică a încălcărilor drepturilor omului în regiunea transnistreană din perioada incipientă a ostilităților.

